

Υπόθεση C-358/24

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

16 Μαΐου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Grondwettelijk Hof (Βελγίου)

Ημερομηνία της απόφασεως του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Απριλίου 2024

Προσφεύγουσες:

Varo Energy Belgium nv

EG Retail (Belgium) bv

Gilops Group nv

Van Raak Trading nv

Kuwait Petroleum (Belgium) nv

Καθού:

Ministerraad (Eerste Minister)

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Τέσσερις προσφυγές ακυρώσεως κατά του Wet van 16 december 2022 tot vaststelling van een tijdelijke solidariteitsbijdrage van de oliesector (νόμου της 16ης Δεκεμβρίου 2022 για την επιβολή προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης σε βάρος του πετρελαϊκού τομέα) ο οποίος θεσπίστηκε κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας

Αντικείμενο και νομική βάση της προδικαστικής παραπομπής

Κύρος των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 οι οποίες αφορούν την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης και τη συμβατότητα του νόμου της 16ης Δεκεμβρίου 2022 με τις διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου της Ένωσης και τις γενικές αρχές

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Είναι έγκυρες οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας, οι οποίες αφορούν την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης, δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 122, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, έχει το άρθρο 14 του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 την έννοια ότι μια συνεισφορά όπως η επιβληθείσα με τον νόμο της 16ης Δεκεμβρίου 2022, για την επιβολή προσωρινής εισφοράς αλληλεγγύης σε βάρος του πετρελαϊκού τομέα, αποτελεί «ισοδύναμο εθνικό μέτρο»;

3. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, προσκρούει το άρθρο 14 του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854, όπως ερμηνεύεται στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στο άρθρο 20 και στο άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον βαθμό που επιτρέπει τη θέσπιση εθνικού μέτρου το οποίο εφαρμόζεται τόσο επί καταχωρισμένων εταιριών πετρελαιοειδών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πετρελαίου και των διυλιστηρίων όσο και επί καταχωρισμένων εταιριών πετρελαιοειδών που δραστηριοποιούνται στον εμπορικό τομέα και καθόσον επιτρέπει τη θέσπιση εθνικού μέτρου εφαρμοστέου επί καταχωρισμένων εταιριών πετρελαιοειδών οι οποίες το 2022 προσδιορίστηκαν ως πρωτεύοντες παράγοντες της αγοράς ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης, μολονότι το εν λόγω μέτρο δεν εφαρμόζεται επί καταχωρισμένων εταιριών πετρελαιοειδών οι οποίες το 2022 δεν προσδιορίστηκαν ως πρωτεύοντες παράγοντες της αγοράς ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης αλλά ούτε επί των πρωτεύοντων συμμετεχόντων σε άλλες κατηγορίες προϊόντων, όπως το φωτιστικό πετρέλαιο και η κηροζίνη, ούτε επί επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του άνθρακα και του φυσικού αερίου;

4. Έχει το άρθρο 30 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έννοια ότι μέτρο όπως το προβλεπόμενο στον προαναφερθέντα νόμο της 16ης Δεκεμβρίου 2022 σε βάρος των καταχωρισμένων εταιριών πετρελαιοειδών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πετρελαίου, οι οποίες το 2022 είχαν καθοριστεί ως πρωτεύοντες συμμετέχοντες στην αγορά ντίζελ,

πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης, αποτελεί μη επιτρεπόμενη φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς;

5. Έχει το άρθρο 110 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έννοια ότι μέτρο όπως το προβλεπόμενο στον προαναφερθέντα νόμο της 16ης Δεκεμβρίου 2022 σε βάρος των καταχωρισμένων εταιριών πετρελαιοειδών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πετρελαίου, οι οποίες το 2022 είχαν καθοριστεί ως πρωτεύοντες συμμετέχοντες στην αγορά ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης, αποτελεί εσωτερική φορολογική επιβάρυνση που εισάγει διακρίσεις;

6. Έχουν το άρθρο 107, παράγραφος 1, και το άρθρο 108, παράγραφος 3, της Σύμβασης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έννοια ότι μέτρο όπως το προβλεπόμενο στον προαναφερθέντα νόμο της 16ης Δεκεμβρίου 2022 αποτελεί κρατική ενίσχυση η οποία έπρεπε να κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

7. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησεως στο πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, προσκρούει το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854, όπως ερμηνεύεται στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στα άρθρα 15, 16 και 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στα άρθρα 49 και 56 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον βαθμό που επιτρέπει το ύψος της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης που θεσπίστηκε με τον προαναφερθέντα νόμο της 16ης Δεκεμβρίου 2022 για τις καταχωρισμένες εταιρίες πετρελαιοειδών οι οποίες το 2022 είχαν καθοριστεί ως πρωτεύοντες συμμετέχοντες στην αγορά ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης, να προσδιορίζεται σε 7,80 ευρώ ανά κυβικό μέτρο προϊόντων που είχαν τεθεί σε ανάλωση από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, χωρίς να προβλέπεται μηχανισμός ρύθμισης ο οποίος να επιτρέπει την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων σε σχέση με το υπολογιζόμενο ποσό βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854;

8. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησεως στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, παραβιάζουν το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854, όπως ερμηνεύεται στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, και το άρθρο 15 του ίδιου κανονισμού τις γενικές αρχές της ασφάλειας δικαίου και της μη αναδρομικότητας των νόμων, καθόσον επιτρέπουν το ύψος της θεσπισθείσας με τον προαναφερόμενο νόμο της 16ης Δεκεμβρίου 2022 προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης για τις καταχωρισμένες εταιρίες πετρελαιοειδών, οι οποίες το 2022 είχαν καθοριστεί ως πρωτεύοντες συμμετέχοντες στην αγορά ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης, να προσδιορίζεται με βάση τα προϊόντα τα οποία είχαν τεθεί σε ανάλωση από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, μολονότι ο εν λόγω κανονισμός και ο εν λόγω νόμος τέθηκαν σε ισχύ μόλις στις 8 Οκτωβρίου 2022 και στις 22 Δεκεμβρίου 2022 αντίστοιχα;

9. Μπορεί το Συνταγματικό Δικαστήριο, στην περίπτωση κατά την οποία, με βάση τις απαντήσεις επί των ανωτέρω παρατιθέμενων προδικαστικών ερωτημάτων, καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο προαναφερθείς νόμος της 16ης Δεκεμβρίου 2022, με τον οποίο μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854, παραβιάζει μία ή περισσότερες υποχρεώσεις απορρέουσες από τις διατάξεις που μνημονεύονται στα εν λόγω ερωτήματα, να διατηρήσει οριστικά τα αποτελέσματα του προαναφερθέντος νόμου της 16ης Δεκεμβρίου 2022 προκειμένου να αποφευχθούν οι δημοσιονομικές δυσχέρειες που θα μπορούσε ενδεχομένως να συνεπάγεται η μη συντεταγμένη ακύρωση και προκειμένου να διασφαλιστεί η δυνατότητα επίτευξης του σκοπού για τον οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1854 η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης;

Σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου και του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

Άρθρα 28, 30, 49 και 56, άρθρο 107, παράγραφος 1, άρθρο 108, παράγραφος 3, άρθρο 110, παράγραφοι 1 και 2, άρθρα 113 και 115, άρθρο 122, παράγραφος 1, άρθρο 288 ΣΛΕΕ

Άρθρα 15, 16, 17, 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας, ιδίως άρθρα 14, 15 και 16, και αιτιολογικές σκέψεις 50 έως 54

Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις από τα εθνικά δικαστήρια (ΕΕ 2021, C 305, σ. 1)

Σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ

Αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2018, Lekić κατά Σλοβενίας, ECLI:CE:ECHR:2018:1211JUD003648007, §§ 94-95, και της 7ης Ιουνίου 2012, Centro Europa 7 S.r.l. και Di Stefano κατά Ιταλίας, ECLI:CE:ECHR:2012:0607JUD003843309, §§ 187-188

Σχετική νομολογία της Ένωσης

Αποφάσεις της 26ης Απριλίου 2018, ANGED (C-233/16), της 3ης Μαρτίου 2020, Vodafone Magyarorszá (C-75/18), της 13ης Νοεμβρίου 2018, Čepelnik (C-33/17), της 22ας Ιανουαρίου 2013, Sky Österreich GmbH (C-283/11), της 4ης Μαΐου 2016, Pillbox 38 (C-477/14), της 6ης Δεκεμβρίου 2018, FENS (C-

305/17), της 2ας Οκτωβρίου 2014, Orgacom (C-254/13, σκέψη 28), της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, Μιχαηλίδης (C-441/98 και C-442/98), της 18ης Ιουλίου 2013, P Oy (C-6/12), της 10ης Ιουνίου 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-140/09), της 4ης Ιουνίου 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems (C-5/14), της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, Winner Wetten (C-409/06), και της 28ης Φεβρουαρίου 2012, Inter-Environnement Wallonie και Terre wallonne (C-41/11)

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Grondwet (Σύνταγμα του Βελγίου)

Άρθρα 10 και 11, στα οποία κατοχυρώνονται οι αρχές της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων

Άρθρο 16 περί του δικαιώματος ιδιοκτησίας

Άρθρο 170 περί της φορολογικής αρμοδιότητας του ομοσπονδιακού νομοθέτη

Άρθρο 172 περί ίσης μεταχειρίσεως κατά τη φορολόγηση και απαγορεύσεως φοροαπαλλαγών ή μειώσεων φόρου χωρίς νομική βάση

Wet van 16 december 2022 tot vaststelling van een tijdelijke solidariteitsbijdrage van de oliesector (νόμος της 16ης Δεκεμβρίου 2022 για την επιβολή προσωρινής εισφοράς αλληλεγγύης σε βάρος του πετρελαϊκού τομέα) ο οποίος θεσπίστηκε εν μέρει προς τον σκοπό εφαρμογής του κανονισμού 2022/1854 (στο εξής: νόμος)

Wetboek van economisch recht (κώδικας οικονομικού δικαίου), άρθρο II.3

Wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen (νόμος της 22ας Δεκεμβρίου 2009 περί γενικής ρυθμίσεως του φόρου κατανάλωσης), άρθρο 6, παράγραφος 2

Koninklijk besluit van 5 februari 2019 ter bepaling van de maatregelen inzake de bevoorrading van aardolie en aardolieproducten op internationaal en nationaal niveau (βασικό διάταγμα της 5ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με την επιβολή μέτρων για την προμήθεια πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου σε διεθνές και εθνικό επίπεδο)

Συνοπτική παράθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας διαδικασίας

- 1 Στις 16 Δεκεμβρίου 2022 θεσπίστηκε ο νόμος για την επιβολή προσωρινής εισφοράς αλληλεγγύης σε βάρος του πετρελαϊκού τομέα (στο εξής: νόμος), ο οποίος αποσκοπεί εν μέρει στην εφαρμογή του κανονισμού 2022/1854. Ο νόμος προβλέπει την καταβολή προσωρινής εισφοράς αλληλεγγύης από επιχειρήσεις ενέργειας που πραγματοποίησαν πλεονάζοντα κέρδη λόγω της ενεργειακής

κρίσης, προς τον σκοπό της χρηματοδότησης μέτρων στήριξης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που πλήττονται από τις συνέπειες της κρίσης.

- 2 Οι πέντε προσφεύγουσες είναι καταχωρισμένες πετρελαϊκές εταιρίες οι οποίες πριν το 2022 είχαν καθοριστεί ως οι αποκαλούμενοι πρωτεύοντες συμμετέχοντες στην αγορά ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης και οι οποίες σύμφωνα με τον νόμο υποχρεούνται να καταβάλλουν την εισφορά αλληλεγγύης (στο εξής από κοινού: προσφεύγουσες). Άσκησαν ενώπιον του Grondwettelijk Hof (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Βέλγιο) προσφυγή ακυρώσεως κατά του νόμου, προβάλλοντας διάφορους λόγους οι οποίοι, σε μεγάλο βαθμό, αλληλεπικαλύπτονται.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 3 Επί του πρώτου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο νόμος αντιβαίνει στα άρθρα 10, 11 και 172 του Συντάγματος σε συνδυασμό με τον κανονισμό 2022/1854.
- 4 Τούτο διότι ο εν λόγω νόμος στερείται έγκυρης νομικής βάσης, δεδομένου ότι στηρίζεται στον κανονισμό 2022/1854 ο οποίος εκδόθηκε βάσει του άρθρου 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Το άρθρο αυτό εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο να θεσπίζει κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης. Όμως, η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης που προβλέπεται στον κανονισμό 2022/1854 αποσκοπεί στην αποκόμιση και αναδιανομή των πλεονάζοντων κερδών στον τομέα του πετρελαίου. Ως εκ τούτου, το μέτρο έχει χαρακτήρα άμεσου φόρου και θα έπρεπε να στηρίζεται στο άρθρο 115 ΣΛΕΕ.
- 5 Το Ministerraad (Υπουργικό Συμβούλιο, Βέλγιο) αντιτάσσει ότι, σε περίπτωση ακυρώσεως του κανονισμού 2022/1854, ο νόμος εξακολουθεί να βρίσκει νομικό έρεισμα στην εσωτερική έννομη τάξη. Τούτο διότι η συνεισφορά αλληλεγγύης αποτελεί φόρο που εμπίπτει στη φορολογική κυριαρχία του κράτους. Επιπλέον, το άρθρο 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ παρέχει μια ειδικότερη βάση για τη φορολογική εναρμόνιση σε σχέση με τη γενικότερη τοιαύτη που προβλέπει το άρθρο 115 ΣΛΕΕ και ως εκ τούτου αποτελεί, εν πάση περιπτώσει, έγκυρη νομική βάση.
- 6 Επί του δεύτερου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η συνεισφορά αλληλεγγύης δεν δύναται να θεωρηθεί «ισοδύναμο εθνικό μέτρο» κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2022/1854, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή θα έπρεπε να στηρίζεται στα πραγματικά πλεονάζοντα κέρδη. Τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω, καθώς κατά τον νόμο υφίσταται αμάχητο τεκμήριο περί του ότι οι εταιρίες έχουν πραγματοποιήσει πλεονάζοντα κέρδη και, ως εκ τούτου, ο φόρος οφείλεται σε κάθε περίπτωση.
- 7 Κατά τις προσφεύγουσες, η συνεισφορά υπολογίζεται βάσει των ποσοτήτων των προϊόντων πετρελαίου τα οποία υποβάλλονται σε επεξεργασία ή είχαν τεθεί σε ανάλωση και όχι βάσει του αποκομισθέντος κέρδους. Επομένως, το μέτρο δεν πληροί τις προϋποθέσεις του κανονισμού, δεδομένου ότι δεν επιδιώκει τον ίδιο

σκοπό (ήτοι δεν στοχεύει στα πλεονάζοντα κέρδη) και χαρακτηρίζεται από διαφορετικό υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής, διαφορετική μέθοδο υπολογισμού και διαφορετικό εφαρμοστέο συντελεστή.

- 8 Το Υπουργικό Συμβούλιο θεωρεί τον ισχυρισμό των προσφευγουσών απαράδεκτο και, σε κάθε περίπτωση, αβάσιμο. Πολλώ δε μάλλον καθόσον ο νομοθέτης της Ένωσης παρέσχε διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη θέσπιση εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως.
- 9 Επί του τρίτου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο νόμος αντιβαίνει στα άρθρα 10, 11 και 172 του Συντάγματος, ενδεχομένως και σε συνδυασμό με τον κανονισμό 2022/1854. Ειδικότερα, δημιουργεί δυσμενή διάκριση καθόσον το πεδίο εφαρμογής του περιορίζεται στις καταχωρισμένες εταιρίες πετρελαιοειδών στον τομέα των διυλιστηρίων και σε οκτώ καταχωρισμένες εταιρίες πετρελαιοειδών οι οποίες το 2022 προσδιορίστηκαν από τις βελγικές αρχές ως πρωτεύοντες παράγοντες της αγοράς ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης. Οι εταιρίες φυσικού αερίου και άνθρακα, ενώ αναφέρονταν στον κανονισμό 2022/1854, εσφαλμένα εξαιρέθηκαν από το πεδίο εφαρμογής. Επιπλέον, οι έμποροι προϊόντων πετρελαίου έτυχαν από τον εν λόγω νόμο της ίδιας μεταχείρισης με τις δραστηριοποιούμενες στους τομείς εξόρυξης, μετάλλευσης και διύλισης πετρελαίου επιχειρήσεις. Ωστόσο, οι έμποροι αυτοί δεν αποτελούν αντικείμενο του εν λόγω κανονισμού. Ως εκ τούτου, ο συγκεκριμένος διαχωρισμός αντιβαίνει στην αρχή της ισότητας.
- 10 Το Υπουργικό Συμβούλιο προβάλλει το επιχείρημα ότι οι τομείς του άνθρακα και του φυσικού αερίου μπορούσαν να εξαιρεθούν, δεδομένου ότι δεν πραγματοποιείται (πλέον) εξόρυξη άνθρακα ή άντληση φυσικού αερίου στο Βέλγιο. Οι προσφεύγουσες απάντησαν επ' αυτού ότι στο Βέλγιο δεν πραγματοποιείται ούτε εξόρυξη πετρελαίου.
- 11 Επί του τέταρτου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο νόμος αντιβαίνει στα άρθρα 10, 11 και 172 του Συντάγματος, ενδεχομένως και σε συνδυασμό με το άρθρο 30 ΣΛΕΕ και τον κανονισμό 2022/1854. Τούτο διότι η προβλεπόμενη στον εν λόγω νόμο επιβάρυνση με ενιαίο συντελεστή, η οποία υπολογίζεται βάσει του όγκου των εισαγόμενων προϊόντων πετρελαίου, αποτελεί επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς τους εισαγωγικούς δασμούς ταμειυτικού χαρακτήρα, οι οποίοι απαγορεύονται από το άρθρο 30 ΣΛΕΕ. Η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης αποτελεί οικονομική επιβάρυνση που επέβαλε μονομερώς το Βέλγιο λόγω διέλευσης συνόρων για το πετρέλαιο, το οποίο συνιστά εμπόρευμα κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης. Ο μηχανισμός ρύθμισης που θέσπισε ο Βέλγος νομοθέτης ουδόλως μεταβάλλει αυτό το γεγονός, δεδομένου ότι με τον εν λόγω μηχανισμό επιβάλλεται συνεισφορά αλληλεγγύης τουλάχιστον ισόποση με τους οφειλόμενους εισαγωγικούς δασμούς.
- 12 Κατά την εκτίμηση του Υπουργικού Συμβουλίου ο νόμος δεν αντιβαίνει στο άρθρο 30 ΣΛΕΕ. Τούτο διότι γενεσιουργό αιτία του φόρου δεν συνιστά η διέλευση συνόρων ή η εισαγωγή αλλά η ποσότητα του αργού πετρελαίου που

υποβάλλεται σε επεξεργασία, ήτοι η ποσότητα των επεξεργασμένων προϊόντων πετρελαίου τα οποία τίθενται σε ανάλωση. Επιπλέον, πρόκειται περί εσωτερικού φόρου στον οποίο υπόκεινται συστηματικά τόσο τα εισαγόμενα όσο και τα εγχώρια προϊόντα, ανεξαρτήτως της προελεύσεως ή του προορισμού τους.

- 13 Επί του πέμπτου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο φόρος αλληλεγγύης, μολονότι θεωρείται ότι δεν αποτελεί επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος προς τους δασμούς ταμειυτικού χαρακτήρα, εντούτοις αποτελεί φόρο που εισάγει διακρίσεις και αποσκοπεί στην ευνοϊκή μεταχείριση των εγχώριων προϊόντων. Τούτο διότι η συνεισφορά επιβλήθηκε μόνο επί του πετρελαίου, ενός προϊόντος που αποκλειστικά εισάγεται και δεν εξορύσσεται στο Βέλγιο, και όχι σε άλλα ενεργειακά προϊόντα τα οποία ασφαλώς θα μπορούσαν να εξορύσσονται στο Βέλγιο. Επομένως, η συνεισφορά αλληλεγγύης αντιβαίνει στο άρθρο 110, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι οι φορολογικές επιβαρύνσεις επί ομοειδών εθνικών προϊόντων υπολογίζονται διαφορετικά, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερες επιβαρύνσεις επί των εν λόγω ομοειδών προϊόντων.
- 14 Σε κάθε περίπτωση, η συνεισφορά αλληλεγγύης αντιβαίνει στο άρθρο 110, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι αποδυναμώνει την ανταγωνιστική θέση του πετρελαϊκού τομέα και του προϊόντος «πετρέλαιο», προκειμένου να προστατεύσει και να ενισχύσει τη θέση των ανταγωνιστικών προϊόντων στην αγορά.
- 15 Το Υπουργικό Συμβούλιο εκτιμά ότι δεν υπάρχει παραβίαση του άρθρου 110 ΣΛΕΕ. Όπως επισημαίνει, το μέτρο στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια που δεν προβλέπουν διαφορετική μεταχείριση ανάλογα με το αν τα επίμαχα προϊόντα παράγονται στο Βέλγιο ή σε άλλη χώρα. Συνεπώς, τα εν λόγω κριτήρια αναφέρονται στις ποσότητες των προϊόντων που υποβάλλονται σε επεξεργασία ή τίθενται σε ανάλωση και όχι στη βελγική ή αλλοδαπή προέλευσή τους. Ο νόμος ουδόλως έχει ως στόχο ή συνέπεια την προστασία της τοπικής παραγωγής του επίμαχου προϊόντος, δεδομένου ότι ομοειδή προϊόντα όπως το πετρέλαιο ή ανταγωνιστικά προϊόντα τα οποία είναι παρόμοια από απόψεως παραγωγής και σύνθεσης, απλώς δεν κατασκευάζονται στο Βέλγιο.
- 16 Επί του έκτου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι, μεταξύ άλλων, πρόκειται περί παραβιάσεως του άρθρου 107 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι με τον νόμο επιβλήθηκε φόρος αλληλεγγύης μόνο για τον πετρελαϊκό τομέα. Το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ αντίκειται σε τέτοιου είδους φορολογικά μέτρα τα οποία δεν ισχύουν για τον τομέα του φυσικού αερίου και άνθρακα ούτε για τον πετρελαϊκό τομέα εν γένει, έστω και αν οι εν λόγω τομείς μνημονεύονται στις οικείες ρυθμίσεις του κανονισμού 2022/1854.
- 17 Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 2018, ANGED (C-233/16), στο πλαίσιο διαφοράς με αντικείμενο τη νομιμότητα φορολογικών διατάξεων υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, οι υποκείμενοι στον φόρο μπορούν να επικαλεστούν ότι οι εν λόγω κανόνες παραβιάζουν τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Επιπλέον, συντρέχουν εν προκειμένω όλα τα στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης.

- 18 Δεδομένου ότι το μέτρο ενισχύσεως που θεσπίστηκε με τον νόμο δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, συντρέχει επίσης παραβίαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.
- 19 Σύμφωνα με το Υπουργικό Συμβούλιο, ο εν λόγω ισχυρισμός είναι απαράδεκτος, δεδομένου ότι, κατά την απόφαση Vodafone Magyarország (C-75/18) και την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την επιβολή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, ο αιτών δεν μπορεί να επικαλεστεί τον παράνομο χαρακτήρα της κρατικής ενισχύσεως προκειμένου να αποφύγει την καταβολή της επιβάρυνσης.
- 20 Στην πραγματικότητα, ο νόμος δεν παρέχει κανένα πλεονέκτημα με τη μορφή επιλεκτικής ενισχύσεως. Οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι ο εν λόγω νόμος εισάγει άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων που βρίσκονται σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση (επιχειρήσεις που ανήκουν στον τομέα των πετρελαιοειδών οι οποίες εμπίπτουν στον νόμο και επιχειρήσεις του ίδιου τομέα που δεν εμπίπτουν σε αυτόν), χρησιμοποίησαν δε και εσφαλμένο πλαίσιο αναφοράς, το οποίο περιλάμβανε και τον τομέα του άνθρακα και του φυσικού αερίου. Επιπλέον, δεν αποδείχθηκε κατά πόσον το μέτρο νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς το εμπόριο.
- 21 Επί του έβδομου ερωτήματος οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο νομοθέτης θέσπισε το άρθρο 4, παράγραφος 3, του νόμου κατά παράβαση των άρθρων 10, 11 και 172 του Συντάγματος σε συνδυασμό με την κατοχυρωμένη στο άρθρο II.3 του κώδικα οικονομικού δικαίου επιχειρηματική ελευθερία, τα άρθρα 15 και 16 του Χάρτη, τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ και τον κανονισμό 2022/1854. Η διάταξη αυτή του νόμου προβλέπει έναν μηχανισμό ρύθμισης ο οποίος μπορεί να οδηγήσει μόνο σε συμπληρωματική καταβολή και όχι σε επιστροφή. Το ύψος της συνεισφοράς αλληλεγγύης εξαρτάται από την ποσότητα των προϊόντων, πολλαπλασιαζόμενη με ορισμένο ποσό ανά μονάδα του εκάστοτε προϊόντος. Συνεπώς, το οφειλόμενο ποσό ενδέχεται να υπερβαίνει πολλαπλάσια τα πραγματικά κέρδη και να θέτει σε κίνδυνο τη συνέχιση λειτουργίας της επιχείρησης. Τούτο συνιστά, κατ' επέκταση, περιορισμό της επιχειρηματικής ελευθερίας ο οποίος δεν είναι αναγκαίος ή, τουλάχιστον, δεν είναι ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.
- 22 Το Υπουργικό Συμβούλιο επισημαίνει ότι ο νόμος μεταφέρει απλώς στο εσωτερικό δίκαιο την προϋπόθεση που προβλέπεται στον κανονισμό 2022/1854, κατά την οποία με τα ισοδύναμα εθνικά μέτρα πρέπει να επιτυγχάνονται τα ίδια ή υψηλότερα έσοδα σε σχέση με τα εκτιμώμενα έσοδα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης και προσθέτει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο μηχανισμός ρύθμισης λειτουργεί προς μία μόνο κατεύθυνση. Υποστηρίζει δε περαιτέρω ότι η συνεισφορά αλληλεγγύης δεν συνιστά δυσανάλογη επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις.
- 23 Όσον αφορά το όγδοο ερώτημα οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι υπάρχει παραβίαση, μεταξύ άλλων, της αρχής της μη αναδρομικότητας των νόμων και

των αρχών της νομιμότητας και της προβλεψιμότητας. Όπως επισημαίνουν, ο νόμος θέσπισε συνεισφορά αλληλεγγύης για τα προϊόντα που έχουν εισαχθεί ή τεθεί σε ανάλωση μετά την 1η Ιανουαρίου 2022 και ως εκ τούτου έχει αναδρομική ισχύ. Δεν πρόκειται περί φόρου ο οποίος εκ της φύσεώς του έχει μόνιμο χαρακτήρα αλλά για φόρο με τον οποίο επιβάλλεται έμμεση φορολογική επιβάρυνση λόγω απλής θέσης σε ελεύθερη κυκλοφορία, εισαγωγής ή μεταποίησης των προϊόντων πετρελαίου. Η συνεισφορά υπολογίζεται σε εξαμηνιαία βάση και δεν πρέπει να συγχέεται με την προκαταβολή του φόρου, δεδομένου ότι το ποσό που χρεώνεται στο τιμολόγιο δεν μπορεί πλέον να συμψηφιστεί ή να επιστραφεί μετά τον οριστικό προσδιορισμό των πλεοναζόντων κερδών. Ο νομοθέτης δεν παραθέτει τον λόγο για τον οποίο η επιβολή αναδρομικής επιβάρυνσης είναι αναγκαία για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Η επιβάρυνση δεν συνάδει ούτε με τον σκοπό του κανονισμού 2022/1854, δεδομένου ότι η συνεισφορά αλληλεγγύης χρησιμοποιείται προς τον σκοπό μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος.

- 24 Κατά την άποψη του Υπουργικού Συμβουλίου, ο νόμος δεν έχει αναδρομική ισχύ. Η επίμαχη συνεισφορά αλληλεγγύης αποτελεί άμεσο φόρο, το ύψος του οποίου καθορίστηκε οριστικά στη λήξη της φορολογικής περιόδου, ήτοι το πρώτον στις 31 Δεκεμβρίου 2022. Επικουρικός, τυχόν αναδρομική ισχύς θα μπορούσε να δικαιολογηθεί από τον σκοπό γενικού συμφέροντος που συνίσταται στο να παραμένει η ενέργεια προσιτή. Σύμφωνα με το Υπουργικό Συμβούλιο, ο κανονισμός 2022/1854 επέτρεπε ρητώς τη θέσπιση προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης ακόμα και πριν το 2022.
- 25 Επί του ένατου ερωτήματος το Υπουργικό Συμβούλιο ζητεί από το Συνταγματικό Δικαστήριο, εφόσον αυτό ήθελε κρίνει ότι ορισμένες ή όλες οι διατάξεις είναι άκυρες, να διατηρήσει οριστικά τα αποτελέσματά τους για το παρελθόν και, κατά περίπτωση, το αργότερο έως την 30ή Ιουνίου 2024. Τούτο διότι τυχόν ακύρωση του νόμου θα προκαλούσε σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα και σημαντική μείωση των φορολογικών εσόδων, της τάξης των 600 εκατ. ευρώ περίπου.
- 26 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η διατήρηση των αποτελεσμάτων του νόμου δεν είναι δυνατή και ότι πρέπει να παρέχεται δυνατότητα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασεως περί παραπομπής

- 27 Κατά πρώτον, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, εν συντομία, ότι το άρθρο 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν αποτελεί έγκυρη νομική βάση για τον κανονισμό 2022/1854.
- 28 Προβάλλουν ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο, το δε Δικαστήριο δεν είχε ακόμα την ευκαιρία να αποφανθεί επ' αυτού του ζητήματος. Ωστόσο, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκκρεμούν πολλές προσφυγές περί ακυρώσεως του κανονισμού, με τις οποίες προβάλλεται

- ότι το άρθρο 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν αποτελεί έγκυρη νομική βάση για τον κανονισμό.
- 29 Ως δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις δεν προσβάλλονται με ένδικα μέσα προβλεπόμενα από το εθνικό δίκαιο, το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει υποχρέωση, βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, να υποβάλει στο Δικαστήριο το πρώτο προδικαστικό ερώτημα.
- 30 Κατά δεύτερον, οι προσφεύγουσες βάλλουν κατά του υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής του νόμου, δεδομένου ότι οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον πετρελαϊκό τομέα τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης, ενώ ο τομέας του άνθρακα και του φυσικού αερίου εξαιρείται. Αμφισβητούν περαιτέρω και τη βάση επιβολής της συνεισφοράς αλληλεγγύης, δεδομένου ότι δεν στηρίζεται στα πλεονάζοντα κέρδη αλλά στην ποσότητα των προϊόντων πετρελαίου που έχουν τεθεί σε ανάλωση. Κατά τις προσφεύγουσες, τούτο οδηγεί σε δυσμενή διάκριση.
- 31 Οι κατοχυρωμένες στα άρθρα 10 και 11 του Συντάγματος γενικές αρχές της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων δεν αποκλείουν τη διαφορετική μεταχείριση διαφόρων ομάδων προσώπων, με την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διαφορές στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια και είναι ευλόγως αιτιολογημένες, ενώ υπάρχει παραβίαση των εν λόγω αρχών οσάκις ομάδες προσώπων, καίτοι βρίσκονται σε ουσιαδώς διαφορετικές καταστάσεις, τυγχάνουν όμοιας μεταχειρίσεως χωρίς εύλογη δικαιολογία. Το άρθρο 172 του Συντάγματος αποτελεί ειδική έκφραση των εν λόγω αρχών προκειμένου περί φορολογικών ζητημάτων.
- 32 Στα άρθρα 14, 15 και 16 του κανονισμού 2022/1854 και στις αιτιολογικές σκέψεις 50 έως 54 του κανονισμού αυτού καθορίζονται οι όροι επιβολής της συνεισφοράς αλληλεγγύης.
- 33 Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη ημiperίoδος, του κανονισμού 2022/1854, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν «ισοδύναμα εθνικά μέτρα» κατά παρέκκλιση των προπαρατιθέμενων διατάξεων. Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θεσπισθέντα ισοδύναμα εθνικά μέτρα επιδιώκουν παρόμοιους στόχους και υπόκεινται σε παρεμφερείς κανόνες με την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης δυνάμει του κανονισμού, παράγουν δε αντίστοιχα ή υψηλότερα έσοδα με τα εκτιμώμενα έσοδα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης.
- 34 Με τον επίμαχο νόμο ο Βέλγος νομοθέτης θέλησε να θεσπίσει ένα ισοδύναμο εθνικό μέτρο κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2022/1854. Το πεδίο εφαρμογής του νόμου διαφέρει από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, δεδομένου ότι καλύπτει τις εταιρίες πετρελαιοειδών και τις καταχωρισμένες εταιρίες πετρελαιοειδών οι οποίες προσδιορίστηκαν ως πρωτεύοντες παράγοντες της αγοράς ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων βενζίνης. Αντιθέτως, δεν εφαρμόζεται για τον τομέα του άνθρακα και του φυσικού αερίου, δεδομένου ότι το σχετικό ποσοστό λιθάνθρακα στο πλαίσιο

της κατανάλωσης ενέργειας στο Βέλγιο είναι αμελητέο ενώ δεν πραγματοποιείται ούτε άντληση φυσικού αερίου.

- 35 Περαιτέρω, η μέθοδος υπολογισμού της συνεισφοράς διαφέρει επίσης από τον προβλεπόμενο στον κανονισμό 2022/1854 υπολογισμό. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα που λήφθηκαν από το Βέλγιο παράγουν τα έσοδα που απαιτούνται κατά το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2022/1854, ο νομοθέτης προέβλεψε έναν μηχανισμό ρύθμισης.
- 36 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι ο εν λόγω νόμος παραβιάζει τον κανονισμό 2022/185 κατά τρόπο που εισάγει διάκριση. Το αρμόδιο για το νομοθετικό έργο τμήμα του βελγικού Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας, Βέλγιο) διευκρίνισε ότι, όσον αφορά το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του επίμαχου νόμου, δεν συνέτρεχε κανένας λόγος να υπαχθούν στη συνεισφορά αλληλεγγύης ορισμένες επιχειρήσεις και μονάδες παραγωγής που ασκούν κερδοσκοπική δραστηριότητα στους τομείς του πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του άνθρακα και των διυλιστηρίων. Μια τέτοια υπαγωγή θα είχε μάλιστα ενδεχομένως ως αποτέλεσμα την ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων τομέων έναντι άλλων, κάτι που θα μπορούσε να επηρεάσει τον ανταγωνισμό στο πλαίσιο της αγοράς ενέργειας.
- 37 Τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει του νόμου αποσκοπούν στην επίτευξη στόχων εν πολλοίς αναλόγων με αυτούς που επιδιώκονται από τον κανονισμό, ήτοι στην υποστήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων που πλήττονται από τις συνέπειες της κρίσης. Αντιθέτως, η μέθοδος υπολογισμού της συνεισφοράς διαφέρει, όσον αφορά τη βάση και το ποσοστό, από την έννοια αυτής όπως ορίζεται στον κανονισμό 2022/1845. Ο υπολογισμός βασίζεται σε μια συγκεκριμένη ποσότητα προϊόντος και όχι στα υποκείμενα σε φορολόγηση κέρδη, καθώς ο προσδιορισμός των κερδών στον πετρελαϊκό τομέα είναι ιδιαίτερος δυσχερής.
- 38 Τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν ορισμένο βαθμό διακριτικής ευχέρειας, προκειμένου να είναι σε θέση να εντάξουν την προβλεπόμενη από τον κανονισμό εισφορά σε κάποιον συνήθη και γνωστό σε αυτά μηχανισμό φορολόγησης που θα τους επιτρέψει να θεσπίσουν τη συνεισφορά, όχι μόνο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, όπως απαιτεί το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2022/1854, αλλά κάνοντας χρήση αυτής «με επαρκώς έγκαιρο αντίκτυπο», όπως επιβάλλει το άρθρο 17, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος. Τίθεται, εντούτοις, το ζήτημα αν τα επιχειρήματα αυτά αρκούν για να δικαιολογήσουν έναν τόσο διαφορετικό μηχανισμό φορολόγησης.
- 39 Αυτές οι αμφιβολίες είναι ο λόγος υποβολής του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.
- 40 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το άρθρο 4 του νόμου συνιστά αδικαιολόγητη ίση μεταχείριση των διαφόρων εταιριών πετρελαιοειδών και άνιση μεταχείριση των εταιριών πετρελαιοειδών που προσδιορίστηκαν ως πρωτεύοντες παράγοντες της αγοράς ντίζελ, πετρελαίου εσωτερικής καύσης και προϊόντων

βενζίνης, αφενός, και των εταιριών πετρελαιοειδών που δεν ανήκουν σε αυτή την κατηγορία καθώς και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του άνθρακα και του φυσικού αερίου, αφετέρου.

- 41 Οι αρχές της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη. Στον βαθμό που ο κανονισμός 2022/1854 επιτρέπει τη θέσπιση εθνικού μέτρου όπως αυτό που προβλέπεται στον νόμο, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον ο κανονισμός, ερμηνευόμενος κατ' αυτόν τον τρόπο, είναι συμβατός με τα άρθρα 20 και 21. Το ζήτημα αυτό είναι ο λόγος υποβολής του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος.
- 42 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η επιβάρυνση με ενιαίο συντελεστή, η οποία υπολογίζεται με βάση την ποσότητα του προϊόντος, αποτελεί μη επιτρεπόμενη φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό κατά τα άρθρα 28 και 30 ΣΛΕΕ.
- 43 Ο ορισμός της φορολογικής επιβάρυνσης ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό δόθηκε στην απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Δεκεμβρίου 2018, στην υπόθεση Fens (C-305/17, σκέψη 29). Κατά την εν λόγω απόφαση, το ουσιώδες χαρακτηριστικό μιας φορολογικής επιβάρυνσης ισοδυνάμου αποτελέσματος, το οποίο τη διακρίνει γενικώς από έναν εσωτερικό φόρο, έγκειται στο ότι η πρώτη πλήττει αποκλειστικά το προϊόν που διέρχεται από τα σύνορα ακριβώς λόγω του γεγονότος αυτού, ενώ ο δεύτερος πλήττει τόσο τα εισαγόμενα και εξαγόμενα όσο και τα εγχώρια προϊόντα (απόφαση Fens, C-305/17, σκέψη 37· βλ. και αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2014, Orgacom, C-254/13, σκέψη 28, και της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, Μιχαηλίδης, C-441/98 και C-442/98, σκέψη 22).
- 44 Η επίμαχη συνεισφορά αλληλεγγύης καθορίστηκε σε 7,80 ευρώ ανά κυβικό μέτρο για προϊόντα που «τέθηκαν σε ανάλωση» από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023. Η έννοια της «θέσης των προϊόντων σε ανάλωση» ορίζεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του νόμου της 22ας Δεκεμβρίου 2009 περί γενικής ρυθμίσεως του φόρου κατανάλωσης.
- 45 Οι υπό κρίση προσφυγές εγείρουν αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αν η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης που επιβλήθηκε επί «των προϊόντων που τέθηκαν σε ανάλωση» αποτελεί φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό κατά την έννοια του άρθρου 30 ΣΛΕΕ ή γενικό εσωτερικό φόρο κατά την έννοια του άρθρου 110 ΣΛΕΕ.
- 46 Αυτές οι αμφιβολίες είναι ο λόγος υποβολής του τέταρτου και του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος.
- 47 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η εξαίρεση του τομέα φυσικού αερίου και άνθρακα από το πεδίο εφαρμογής του νόμου συνιστά κρατική ενίσχυση, η οποία πρέπει προηγουμένως να κοινοποιείται στην Επιτροπή.

- 48 Στα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ προβλέπονται κανόνες για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, με τους οποίους διασφαλίζεται ότι οι κρατικές ενισχύσεις δεν νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό.
- 49 Το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ελέγξει αν οι ενισχύσεις είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην αρμοδιότητα των οργάνων της Ένωσης. Αντιθέτως, είναι αρμόδιο να εξετάσει κατά πόσον η επίμαχη διάταξη αντιβαίνει στο άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι δυνάμει αυτής εκτελείται μέτρο ενισχύσεως το οποίο δεν κοινοποιήθηκε προηγουμένως στην Επιτροπή (βλ. υπό το αυτό πρίσμα, απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιουλίου 2013, Ρ Ου, C-6/12, σκέψη 38).
- 50 Δεδομένου ότι η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης εφαρμόζεται μόνο για τον τομέα του πετρελαίου και όχι για τον τομέα του άνθρακα ή του φυσικού αερίου, αντικείμενο εξέτασης αποτελεί το κατά πόσον αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί ως νέα κρατική ενίσχυση καθώς και αν, ενδεχομένως, θα έπρεπε να είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.
- 51 Οι τέσσερις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς για τον χαρακτηρισμό μέτρου ως κρατική ενίσχυση παρατίθενται, μεταξύ άλλων, στην απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουνίου 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-140/09, σκέψη 31). Περαιτέρω, η έννοια της ενισχύσεως είναι ευρύτερη από την επιδότηση και περιλαμβάνει μέτρα τα οποία ελαφρύνουν τις οικονομικές υποχρεώσεις που υπό κανονικές συνθήκες βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουνίου 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, σκέψη 71). Σύμφωνα με την τελευταία αυτή απόφαση, απαγορεύονται και επιλεκτικά μέτρα που συνεπάγονται ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής (σκέψεις 73-74).
- 52 Η εξέταση της προϋποθέσεως του επιλεκτικού χαρακτήρα υπό το πρίσμα των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με την εκτίμηση της επίμαχης συνεισφοράς σε συνάρτηση με τις αρχές της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.
- 53 Οι υπό κρίση προσφυγές εγείρουν αμφιβολίες ως προς το αν η συνεισφορά αλληλεγγύης πρέπει να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν θα έπρεπε να είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.
- 54 Αυτές οι αμφιβολίες είναι ο λόγος υποβολής του έκτου προδικαστικού ερωτήματος.
- 55 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η συνεισφορά αλληλεγγύης συνιστά προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 16 του Συντάγματος σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, το άρθρο 17 του Χάρτη και τον κανονισμό 2022/1854. Τούτο διότι, κατά τις προσφεύγουσες, για τη συνεισφορά δεν λαμβάνονται υπόψη τα πραγματικά κέρδη, αλλά αντιθέτως αυτή στηρίζεται στα αμάχητα τεκμαιρόμενα πλεονάζοντα

κέρδη, τα οποία υπολογίζονται με βάση τις ποσότητες προϊόντων που τέθηκαν σε ανάλωση, με αποτέλεσμα να μην αποκλείεται το ύψος της συνεισφοράς να υπερβαίνει πολλαπλάσια τα πραγματικά κέρδη. Τούτο συνιστά υπερβολική επιβάρυνση, η οποία προσβάλλει το δικαίωμα στην ιδιοκτησία και το δικαίωμα στην επιχειρηματική ελευθερία

- 56 Οποιαδήποτε παρέμβαση στα δικαιώματα ιδιοκτησίας πρέπει να ρυθμίζεται από νόμο επαρκώς προσιτό και ακριβή (ΕΔΔΑ, 11 Δεκεμβρίου 2018, Lekić κατά Σλοβενίας, §§ 94-95· 7 Ιουνίου 2012, Centro Europa 7 S.r.l. και Di Stefano κατά Ιταλίας, §§ 187-188) και να επιτυγχάνει μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος και εκείνων του δικαιώματος σεβασμού της ιδιοκτησίας.
- 57 Κατά τον έλεγχο του νόμου σε συνάρτηση με την επιχειρηματική ελευθερία, το Συνταγματικό Δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη τα άρθρα 15 και 16 του Χάρτη και τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ τα οποία έχουν αντίστοιχο περιεχόμενο με εκείνο της επιχειρηματικής ελευθερίας.
- 58 Η επιχειρηματική ελευθερία δεν είναι απόλυτη ελευθερία. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις επιτρέπονται εθνικά μέτρα τα οποία είναι ικανά να παρακωλύουν την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών που κατοχυρώνονται από το δίκαιο της Ένωσης (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, Čerplnik d.o.o., C-33/17, σκέψη 42, της 22ας Ιανουαρίου 2013, Sky Österreich GmbH, C-283/11, σκέψεις 45-50, και της 4ης Μαΐου 2016, Pillbox 38, C-477/14, σκέψεις 157-160). Ο εθνικός νομοθέτης δεν πράττει ορθά μόνον όταν περιορίζει την επιχειρηματική ελευθερία ενώ δεν υπάρχει ανάγκη προς τούτο ή όταν ο περιορισμός δεν είναι ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.
- 59 Τίθεται το ζήτημα κατά πόσον ο μηχανισμός ρύθμισης που προβλέπεται από τον επίμαχο νόμο, ο οποίος δεν επιτρέπει την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων σε σχέση με το υπολογιζόμενο βάσει του κανονισμού 2022/1854 ποσό, συνάδει με το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και την επιχειρηματική ελευθερία.
- 60 Αυτές οι αμφιβολίες είναι ο λόγος υποβολής του έβδομου προδικαστικού ερωτήματος.
- 61 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι ο νόμος έχει αναδρομική ισχύ, δεδομένου ότι η συνεισφορά που εισήχθη με αυτόν έχει εφαρμογή στα προϊόντα που εισάγονται ή τίθενται σε ανάλωση από την 1η Ιανουαρίου 2022 και εφεξής, παρά το γεγονός ότι ο νόμος τέθηκε σε ισχύ στις 22 Δεκεμβρίου 2022.
- 62 Η απαγόρευση της αναδρομικής ισχύος των νόμων αποτελεί έκφραση της αρχής της ασφάλειας δικαίου και έχει σκοπό να αποκλείσει την πρόκληση ανασφάλειας δικαίου στους ιδιώτες. Η αναδρομική ισχύς είναι δικαιολογημένη μόνον όταν είναι αναγκαία για την επίτευξη σκοπού γενικού συμφέροντος.
- 63 Τα άρθρα 14 και 15 του κανονισμού 2022/1854 επιτρέπουν το ύψος της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης που θεσπίστηκε με τον νόμο να

καθορίζεται με βάση τα προϊόντα τα οποία είχαν τεθεί σε ανάλωση από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω κανονισμός και ο εν λόγω νόμος τέθηκαν σε ισχύ στις 8 Οκτωβρίου 2022 και στις 22 Δεκεμβρίου 2022 αντίστοιχα. Τίθεται το ζήτημα αν αυτό είναι συμβατό με τις γενικές αρχές της ασφάλειας δικαίου και της απαγορεύσεως της αναδρομικής ισχύος των νόμων.

- 64 Αυτές οι αμφιβολίες είναι ο λόγος υποβολής του όγδου προδικαστικού ερωτήματος.
- 65 Το Υπουργικό Συμβούλιο ζητεί επικουρικός να διατηρηθούν τα αποτελέσματα των διατάξεων του νόμου που ενδέχεται να κηρυχθούν άκυρες, όσον αφορά τα ήδη εισπραχθέντα ποσά, επικαλούμενο προς τούτο τις δημοσιονομικές δυσχέρειες που θα συνεπάγεται τυχόν ακύρωση.
- 66 Επισημαίνει επιπλέον ότι σε περίπτωση ακυρώσεως του νόμου δεν θα οφείλεται πλέον επικουρικός φόρος, οπότε η ακύρωση του νόμου θα μπορούσε να οδηγήσει σε διακύβευση του σκοπού για τον οποίο θεσπίστηκε συνεισφορά αλληλεγγύης με τον κανονισμό 2022/1854, ήτοι την αντιμετώπιση των πλεοναζόντων κερδών με στόχο τον μετριασμό των έκτακτων εξελίξεων των τιμών στις αγορές ενέργειας, και θα δημιουργούσε νομικό κενό με αρνητικές συνέπειες στο δίκαιο της Ένωσης.
- 67 Το Συνταγματικό Δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη τους περιορισμούς που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με τη διατήρηση των αποτελεσμάτων των εθνικών κανόνων που ακυρώνονται επειδή αντιβαίνουν στο δίκαιο αυτό (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, σκέψεις 53-69, και της 28ης Φεβρουαρίου 2012, Inter-Environnement Wallonie και Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, σκέψεις 56-63).
- 68 Αυτός είναι ο λόγος υποβολής του ένατου προδικαστικού ερωτήματος.